

θείσας βουλὰς τοῦ ἐξωτερικοῦ, εἶπε: „Δὲν γνωρίζω, ἐὰν δύναμαι νὰ καταχρασθῶ τὸν καιρὸν σας μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ υποδείξω τὴν ἔκτασιν τῶν συμπαθειῶν, αἵτινες ἐξεφρόσθησαν ἐξωθεν. Δὲν ὁμιλῶ περὶ τῶν Γερμανῶν ἐν τῷ ἐξωτερικῷ, τῶν ὁποίων αἱ κτήσεις αὐταὶ καθ' ἑαυτὰς δὲν εἶνε ἐκτεταμέναι. Ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὰς δυτικὰς ἀκτὰς τῆς Ἀφρικῆς καὶ τὰς νήσους τῆς καὶ ἐξ ὅλης τῆς ὑψηλίου, ἀνεξαιρέτως, ἐφθάσαν ἐκδηλώσεις λύπης ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ, ἣν ὑπέστη τὸ γερμανικὸν κράτος: τὸ τελευταῖον τηλεγράφημα προήρχετο ἐκ τῶν ἐν Κορέα γερμανῶν. Καὶ ἀπὸ ὅλας τὰς γωνίας τῆς γερμανικῆς ἐπικρατείας, ἀπὸ τὰς μικροτέρας νήσους καὶ κόμας, τὰς ὁποίας ἔπρεπε ν' ἀναζητήσω πρῶτον ἐπὶ τοῦ χάρτου — διότι, πιστεύω, οὐδεὶς εἶνε δυνατόν νὰ γινώσκῃ τόσον καλῶς τὴν γεωγραφίαν, ὥστε νὰ ἔχη ἀκριβῆ γνώσιν ὅλων τούτων τῶν χωρίων — προσέτι δὲ καὶ ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς ἀντίποδας ἤλθον ἐνδείξεις συμπαθείας. Ἡ ἱστορία δὲν ἀναφέρει δευτερον παράδειγμα μονάρχου, οὗ ὁ θάνατος ἐπροξένησε τόσον γενικὴν λύπην. Καὶ ἀπέθανον μὲν προηγούμενως καὶ ἄλλοι μεγάλοι ἄνδρες ἐν τῇ ἱστορίᾳ, καὶ ὅταν ἀπέθανε Ναπολέων ὁ Α', Πέτρος ὁ μέγας καὶ Λουδοβίκος ὁ ΙΔ'. ὁ θάνατος αὐτῶν ἐθεωρήθη μέγα συμβεβηκός, τὸ νὰ σταλῶσιν ὅμως ἀπὸ τοὺς Ἀντιποδας καὶ ἀπὸ τοὺς πλησιαχώρους λαοὺς

στέφανοι, ὅπως τεθῶσιν ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ μεταστάντος μονάρχου, εἶνε μοναδικὸν ἐν τῇ ἱστορίᾳ φαινόμενον. Δὲν συνέβη ποτέ μέχρι τοῦδε, ὅλοι οἱ λαοὶ τῆς γῆς, ἀνευ ἐξαιρέσεως, νὰ ἐκφράσωσιν οὕτω τὴν συμπάθειάν των, τὸ πένθος καὶ τὰ συλλυπητήριά των, ὅπως κατὰ τὴν παρούσαν περίστασιν.“

Τοιαῦτα ὁμίλησεν ὁ μέγας τοῦ μεταστάντος μονάρχου σύμβουλος πρὸς τὴν ἀντιπροσωπείαν τῆς γερμανικῆς Αυτοκρατορίας, θέλων οὕτω νὰ υποδείξῃ ὅτι οὐχὶ ὁ κατακτητικὸς νοῦς, ὡς ὁ τοῦ Ναπολέοντος, οὐχὶ ὁ διὰ τῆς μεγαλοπρεπείας καὶ πολυτελείας του περίφημος καταστάς μονάρχης, ὁ

Λουδοβίκος ΙΔ', οὐδ' ὁ διὰ βιαίων μέσων καὶ ἀγρίων πολυλάκεις πράξεων θέλων ν' ἀναμορφώσῃ τὴν βάρβαρον χώραν του, ὡς ὁ Πέτρος ὁ μέγας, δύναται νὰ ἐπισπάσῃ ἐφ' ἑαυτὸν ἀρτιμελῆ καὶ ζῶσαν τὴν συμπάθειαν τῶν ἐθνῶν, ἀλλ' ὁ δι' ἐναρέτου ὑπομονῆς καὶ ἐπιμονῆς, ὁ διὰ σειρᾶς ἡρώικων κατορθωμάτων καὶ μακρᾶς καὶ σώφρονος κυβερνήσεως, ὁ μὴ μεθυσθεὶς ὑπὸ τῶν ἀλληλοδιαδόχων ἐπιτυχιῶν, ἀλλ' ἀπεναντίας ἐξακολουθήσας καὶ μετὰ τὰς ἐνδοξοτέρας τῶν νικῶν

νὰ μένῃ ὁ μετριοφρονέστερος καὶ εἰρηνικώτερος τῶν ἡγεμόνων.

Τὸ ἔργον Γουλιέλμου τοῦ Α' εἶνε ἐπὶ στερεῶν βάσεων τεθεμελιωμένον· οἱ μετ' αὐτοῦ πρωταγωνιστήσαντες ἄνδρες ζῶσιν εἰσέτι καὶ θὰ ζήσωσιν, ὅπως ἐπὶ μακρὸν ἀκόμῃ ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τοῦ νῦν μοναρχοῦντος, δυστυχῶς ὅμως πολὺ ὀλίγας ἐλπίδας μακρᾶς ζωῆς παρέχοντος Αυτοκράτορος, Φρειδερίκου τοῦ Γ'. τηρήσωσι τὴν εἰρήνην καὶ συνεργασθῶσιν εἰς ἀνάπτυξιν τοῦ ἐθνους καὶ πρὸς τὰ ἔσω καὶ πρὸς τὰ ἔξω. Ἡ μορφή τοῦ Φρειδερίκου Γ' ἀνακαλεῖ εἰς τὰς ψυχὰς τῶν Γερμανῶν ἀναμνήσεις ἐνδόξων ἡμερῶν, ἀλλὰ καὶ ἡμερῶν πικρίας, διότι ἀπὸ ἐτοῦς ἤδη ὁ ἀγαπητὸς ἥρωας καὶ μονάρχης κατατρυχεταὶ ὑπὸ τῆς δεινότηρας τῶν ἀσθενειῶν, ἡ δὲ κατάστασίς του εἶνε τοιαύτη, ὥστε οὐδεὶς δύναται νὰ προσέτῃ τί κυοφορεῖ ἡ ἐπαύριον. — Ἀλλὰ

τὸ πνεῦμα τοῦ ἱδρυτοῦ τῆς γερμανικῆς Αυτοκρατορίας θὰ ἐφορᾷ καὶ θὰ ἐπιπνέῃ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι ἐπὶ τῶν τυχῶν αὐτῆς, αὐτὸ θὰ ποδηγετήσῃ ἀκόμῃ ἐπὶ μακρὸν τοὺς πηδاليουχοῦντας πρὸς τὸ παρὸν τὸ σκάφος τῆς πολιτείας καὶ παρ' αὐτοῦ θ' ἀρύηται πᾶς γνήσιος καὶ ἀληθὺς ἀγαπῶν τὴν πατρίδα του γερμανὸς τὴν ἡθικὴν δύναμιν, ὅπως πάσῃ δυνάμει καὶ αὐτός, τὸ καθ' ἑαυτὸν, συντελέσῃ εἰς προαγωγὴν καὶ στερέωσιν τοῦ ἔργου, οὗ περ' Ἐκείνος ὑπῆρξε πρωτουργὸς καὶ μεγαλεπήβολος τελειωτής.

ΦΙΛΙΣΤΩΡ.

Ἡ ΒΑΣΙΛΙΣ ΛΟΪΖΑ ΠΑΡΑ ΤΟ ΛΙΚΝΟΝ ΤΟΥ ΠΡΙΓΚΙΠΟΣ ΓΟΥΛΙΕΛΜΟΥ.

Εἰκὼν ὑπὸ Παύλου Τοῦμαν.